

MYŚLI I LUDZIE

Agnieszka Kijewska

Święty Augustyn

**WIEDZA
POWSZECHNA**

MYŚLI I LUDZIE

Seria „Myśli i Ludzie” przedstawia sylwetki i poglądy filozofów, socjologów, psychologów. Każdy tomik zawiera krótką monografię myśliciela, kierunku lub szkoły oraz wybór najbardziej reprezentatywnych dla nich pism.

Aureliusz Augustyn (354–430), święty, filozof, teolog, ojciec Kościoła, czołowy przedstawiciel patrystyki. Stworzył pierwszy całościowy wykład nauki chrześcijańskiej, oparty na neoplatonizmie, koncentrujący się na Bogu i losie człowieka zgubionego przez grzech i zbawionego przez łaskę. Za główny cel człowieka uważał poznanie Boga i własnej duszy. Do myśli Augustyna współcześnie nawiązuje egzystencjalizm chrześcijański.

Agnieszka Kijewska jest historykiem filozofii starożytnej i średniowiecznej. Interesuje się głównie dziejami średniowiecznego neoplatonizmu. Jest autorką monografii: *Neoplatonizm Jana Szkota Eriugeny. Podmiotowe warunki doświadczenia mistycznego w tradycji neoplatonickiej* (1994), *Księga Pisma i Księga Natury. Heksaameron Eriugeny i Teodoryka z Chartres* (1999) oraz *Eriugena* (2005). Jest także tłumaczem pism Eriugeny, Boecjusza oraz Mikołaja z Kuzy (*O grze kulą*, 2006) oraz redaktorem i współredaktorem wydawnictw zbiorowych, np. *Platon – nowa interpretacja* (z E. Zielińskim, 1993).

W przygotowaniu:

Ryszard Gaj Ortega y Gasset

**WIEDZA
POWSZECHNA**

Wydawnictwo „Wiedza Powszechna” Sp. z o.o.
ul. Śniadeckich 17, 00-634 Warszawa, tel. 022 827 07 99, fax w. 131
Hurtownia i księgarnia wysyłkowa: ul. Prymasa Tysiąclecia 60/62
01-424 Warszawa, tel./fax 022 877 17 42
Księgarnia internetowa: www.wiedza.pl

ISBN 978-83-214-1382-2

9 788321 413822

MYŚLI I LUDZIE

Agnieszka Kijewska

Święty Augustyn

WIEDZA
POWSZECHNA
Warszawa

Spis treści

Widzenie w Ostii	5
Wyznania	15
Dzieciństwu i młodość Augustyna	22
Lektura <i>Hortensjusza</i>	30
Augustyn i manicheizm	35
Manichejski słuchacz	35
Zerwanie z manichejczykami	43
Faza sceptycyzmu	52
W kręgu neoplatoników mediolańskich	60
Wyjazd do Mediolanu	60
Spotkanie z Ambrożym	62
Wpływ biskupa Ambrożego	68
Lektura <i>libri platoniconum</i>	74
Neoplatońska droga wstępowania duszy	79
Nawrócenie	87
Przyjaciele i kobiety	87
Przykład Alipiusza	91
Historia Mariusza Wiktoryna i opowieść Pontycjana	98
Wolna wola, natura i przyzwyczajenie	102
Scena w ogrodzie mediolańskim	111
Cassiciacum	120
Chrześcijańskie <i>otium</i>	120
Dialogi z Cassiciacum	133
Czytelnik - dusza i pamięć	142
Natura duszy ludzkiej	142
Pochodzenie duszy	148
Relacja duszy do ciała	155
Struktura duszy	161
Pamięć	168
Autor - Bóg Stwórca	175
Problem istnienia Boga	175
Boże atrybuty	180
Trójca Święta	185
Tekst - Biblia i dzieło stworzenia	194
<i>Crcalio ex nihilo</i>	194
Racje zarodkowe	198
Struktura świata stworzonego	202
W stronę Afryki	209
Ważniejsze daty z życia Świętego Augustyna	217
Bibliografia	219

WYBÓR PISM	
Wizja w Ostii i śmierć Moniki	235
Czas dzieciństwa i młodości	238
Hortensjusz	246
Augustyn i manichejczycy	249
Manichejczycy wobec katolicyzmu	249
Manichejski dualizm	252
Augustyńskie księgi	261
Rozczarowanie manicheizmem	266
Spotkanie z Faustusem	266
Odrzucenie materializmu	269
Akademicy	271
Prawdziwość zdań rozłącznych (alternatyw)	271
Świadectwo zmysłów a istnienie świata;	
przekonanie o istnieniu świata nie jest fałszem	
Prawdziwość twierdzeń matematycznych	272
Subiektywna prawdziwość poznania zmysłowego	274
Augustyńskie <i>cogito</i>	277
<i>Si fallor, sum</i>	277
Wątpienie	279
Platonizm i chrześcijaństwo	280
Właściwa postawa wobec platonizmu	280
Odkrywanie substancji duchowej	281
Nauka o Logosie	295
Nawrócenie woli	296
Chrześcijańskie ćwiczenie duchowe	314
Człowiek i jego wnętrze	319
Dusza obrazem Trójcy Świętej	319
Byt - wiedza - wola	324
Pamięć	325
Stopniec „wielkości” duszy	329
Byt Boży	336
Noologiczny dowód istnienia Boga	336
Boża Natura	344
Trójca Święta	348
Pismo Święte i świat stworzony	351
Koncepcja materii	351
Akt stwórczy	355
Racje zarodkowe	357
Niebo nad niebiosami	358
Księga stworzenia	359